

Załącznik do zarządzenia
nr 35 Ministra Rodziny
i Polityki Społecznej z dnia
21 grudnia 2020 r. (poz. 38)

**PROGRAM WSPÓŁPRACY
MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOŁONTARIACIE
NA LATA 2021–2023**

Warszawa 2020

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Diagnoza.....	4
3. Współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi w kontekście wprowadzenia stanu epidemii koronawirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19	7
4. Okres realizacji Programu.....	10
5. Cel główny i cele szczegółowe Programu	10
6. Zasady i formy współpracy	10
7. Zakres przedmiotowy	12
8. Sposób realizacji Programu	13
9. Priorytetowe zadania publiczne.....	14
10. Programy i działania planowane do realizacji przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w latach 2021 – 2023	15
11. Ciała opiniodawczo-doradcze i pomocnicze oraz zespoły Ministra Rodziny i Polityki Społecznej	29
12. Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowane współpracujące z organizacjami pozarządowymi.	36
13. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert	38
14. Wysokość środków planowanych na realizację Programu	39
15. Sposób oceny realizacji Programu	40
16. Wskaźniki oceny realizacji Programu	40
17. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji (sposób powstania dokumentu)	40

1. Wstęp

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS) odpowiada za kształtowanie i realizację niezwykle kluczowych dla obywateli polityk publicznych w obszarach takich jak wspieranie rodziny i zabezpieczenie społeczne. Program współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2023 (Program) jest dokumentem potwierdzającym przekonanie, że tylko partnerska współpraca resortu z organizacjami III sektora zapewni efektywność zaplanowanych do realizacji interwencji.

MRiPS w dalszym ciągu dążyć będzie do wzmocnienia roli rodziny w życiu społecznym, poprawy jakości jej życia i zapewnienia jej poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji. Inwestycja w politykę prorodzinną jest ważnym elementem działań MRiPS. Poszczególne programy społeczne i działania realizowane przez MRiPS, głównie „Rodzina 500+”, pokazują, że polityka państwa wobec rodzin ma spójny i kompleksowy charakter. Kierunki dalszego wsparcia rodzin wyznaczy prowadzona przez resort polityka demograficzna.

Należy również podkreślić, że planowane są dalsze działania skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Kontynuowane będą również programy adresowane do osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. W ślad za uruchomionymi programami (finansowanymi z Funduszu Solidarnościowego) zwiększone zostają wydatki na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych. MRiPS wspierać będzie także aktywne uczestnictwo seniorów w życiu społecznym.

Ponieważ ekonomia społeczna i solidarna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu, w ramach niniejszego Programu realizowane będą również działania niezbędne do dalszego wspierania działalności podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych, wspomagające je w radzeniu sobie ze skutkami pandemii COVID_19.

Współpraca oparta na zapisach niniejszego Programu będzie korzystnie wpływać na pogłębienie i rozbudowę prowadzonych działań, dzięki którym w obszarach wspierania rodziny i zabezpieczenia społecznego, będą opracowywane bardziej efektywne, uzgodnione z obywatelami oraz dostosowane do ich potrzeb rozwiązania.

Za istotne, z punktu widzenia Programu, trzeba uznać promowanie i realizowanie idei wolontariatu, jako przejawu solidarności społecznej, w tym solidarności międzypokoleniowej, czynnik kształtowania umiejętności społecznych, szczególnie osób młodych, wykorzystanie potencjału aktywności społecznej osób dorosłych, w tym osób starszych, które mają możliwości i wolę zaangażowania się w wykonanie nieodpłatnie działań na rzecz realizacji istotnych celów społecznych.

2. Diagnoza

W 2018r. 101 tys. rejestrowych organizacji pozarządowych prowadziło aktywną działalność. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 69,1 tys. podmiotów (68,4%), fundacje – 14,5 tys. (14,4%) oraz związki zawodowe – 12,5 tys. (12,4%). Działało również 2,7 tys. organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (2,6%) oraz 1,8 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych (1,8%). Wśród rejestrowych organizacji pozarządowych 87,3 tys. podmiotów należało do sektora ekonomii społecznej, 9,3 tys. posiadało status organizacji pożytku publicznego, a 0,2 tys. znajdowało się na liście przedsiębiorstw społecznych.

W 2018 r. największa część stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji, jako główną dziedzinę swojej działalności wskazała sport, turystykę, rekreację, hobby (30,6%). Z tego 68,5% stanowiły stowarzyszenia sportowe. Najpopularniejszym polem działalności w ramach tej dziedziny było prowadzenie zajęć w zakresie kultury fizycznej, organizowanie zawodów i prowadzenie obiektów sportowych (24,0%), w mniejszym zakresie organizowanie imprez turystycznych i rekreacyjnych oraz prowadzenie obiektów służących turystyce (4,0%).

Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje prowadzące działalność związaną z ratownictwem tj. ochotnicze straże pożarne oraz inne ochotnicze jednostki ratownicze (WOPR, GOPR), stanowiły 16,9%. 12,6% organizacji jako główny obszar prowadzonej działalności wskazywało kulturę i sztukę, a także, edukację i wychowanie, badania naukowe (9,8%). W ramach tego obszaru, głównym polem aktywności była działalność sceniczna, teatralna, muzyczna i kinematografia (3,9%) oraz ochrona zabytków i miejsc pamięci narodowej, podtrzymywanie tradycji narodowych, regionalnych i kulturowych (3,7%).

W ramach kolejnej, zbieżnej z zadaniami realizowanymi przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, dziedziny: pomoc społeczna i humanitarna (7,3%) głównym polem aktywności była pomoc osobom niepełnosprawnym (3,1%). Organizacje, które jako główny obszar swojej działalności wskazały rynek pracy i aktywizację zawodową stanowiły 1,4%¹.

Podstawowym zadaniem organizacji pozarządowych jest prowadzenie działalności nienastawionej na zysk, która ma na celu wspieranie lub inicjowanie szeroko rozumianej działalności społecznej lub reprezentowanie interesów swoich członków czy określonej grupy społecznej. Realizacja wymienionych celów może być wspomagana poprzez podejmowanie działalności zarobkowej, która z kolei może być prowadzona w dwóch formach: jako działalność gospodarcza lub jako odpłatna działalność statutowa. Ze względu na formy działalności organizacje pozarządowych można podzielić na:

- prowadzące wyłącznie nieodpłatną działalność statutową,
- prowadzące odpłatną działalność statutową i nie prowadzące działalności gospodarczej,
- prowadzące działalność gospodarczą i nie prowadzące odpłatnej działalności statutowej,
- równocześnie prowadzące odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą.

Z raportu „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2018”² wynika, że w 2018 r. 36% organizacji pozarządowych korzystało wyłącznie z pracy społecznej. Pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę zadeklarowało zaledwie 19% organizacji. 18% organizacji wskazało, że chociaż na stałe nie zatrudniają żadnego pracownika, to sporadycznie w ciągu roku zlecają prace za które wypłacają wynagrodzenia. Jednocześnie 27% organizacji deklaruje, że nie ma żadnych stałych współpracowników, jednak nieregularnie, od czasu do czasu, zleca odpłatnie wykonanie jakiejś pracy.

Najpowszechniejszym źródłem przychodów organizacji pozarządowych w Polsce są składki członkowskie, źródła samorządowe oraz darowizny indywidualne lub instytucjonalne. Trend taki utrzymuje się już od kilku lat.

W 2018 r. 20,5 tys. organizacji pozarządowych pozyskiwało środki w ramach odpłatnej działalności statutowej. Stanowiły one 16,7% ogółu przychodów organizacji w 2018 r. W ramach odpłatnej działalności statutowej najczęściej

¹ Sektor non-profit w 2018 r., Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, Warszawa, Kraków 2020.

² Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2018. Raport z badań, Stowarzyszenia Klon/Jawor, Warszawa 2019.

prowadzono działania związane z kulturą, rozrywką i rekreacją (36,9%), z usługami edukacyjnymi (13,5%) oraz usługami związanymi z administrowaniem i działalnością wspierającą. (12,6%). Ponadto 11,0% organizacji pozarządowych świadczyło odpłatną działalność statutową w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Działalność gospodarczą podejmowało w 2018 r. 6,3 tys. organizacji pozarządowych. Środki uzyskane z tej działalności stanowiły 13,3% ogółu przychodów tych podmiotów. W ramach działalności gospodarczej najczęściej świadczone usługi edukacyjne (17,5%) – przede wszystkim w pozaszkolnych formach. Działalność profesjonalna, naukowa, techniczna (m.in. reklama, badania rynku i opinii) stanowiła 17,0% ogółu. 3,2% organizacji pozarządowych w ramach działalności gospodarczej zajmowała się opieką zdrowotną i pomocą społeczną.

Przy realizacji swoich działań organizacje współpracują z różnego typu partnerami, zarówno z innymi organizacjami (88%), z lokalnymi społecznościami (86%) czy lokalnymi samorządami (84%). Najrzadziej współpraca ma miejsce z partiami politycznymi (18%) oraz ośrodkami zdrowia, publicznymi szpitalami i przychodniami (25%).

Z kolei raport „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2018”³ wskazuje, że Organizacje działają na rzecz bardzo zróżnicowanych grup odbiorców, najczęściej są to: dzieci lub młodzież (73%), mieszkańcy okolicy i lokalna społeczność (62%), seniorzy (39%), chorzy i osoby z niepełnosprawnością (25%), organizacje lub instytucje (20%).

Wiele fundacji i stowarzyszeń podejmowało w ostatnich latach również współpracę z organami administracji publicznej w ramach realizowanych projektów skierowanych na działania o charakterze aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Z pracy wolontariuszy korzysta 63% organizacji. Jak wskazuje raport „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2018”⁴ przeciętnie jest to 6 osób rocznie. Połowa z nich świadczy wolontariat regularnie, co najmniej raz w miesiącu. W 2015 r. było to 10 osób w ciągu roku, z czego 5 osób regularnie współpracowało z daną organizacją. 70% organizacji pozarządowych ze stałym, płatnym personelem angażuje wolontariuszy. Warto również zaznaczyć, że aż 78% organizacji zajmujących się usługami socjalnymi oraz pomocą społeczną współpracuje z wolontariuszami. Najrzadziej robią to organizacje specjalizujące się w rozwoju

³ Ibidem

⁴ Ibidem

lokalnym (51%). Wyniki badań wskazują również, że 69% organizacji pozarządowych ma problem ze znalezieniem wolontariuszy.

Działalność pożytku publicznego oprócz organizacji pozarządowych mogą również prowadzić (zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) spółdzielnie socjalne oraz spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Dostępne dane pokazują wzrost liczby zarejestrowanych spółdzielni socjalnych. O ile na koniec 2017 r., w KRS zarejestrowanych było 1449 aktywnych spółdzielni socjalnych, to na koniec 2018 r. w rejestrze figurowało już ich 1547, a na koniec 2019 r. nie odnotowano zmiany. Jednocześnie w 2018 r. w stanie likwidacji było 145 podmiotów, a w 2019 r. liczba ta wzrosła do 162. Sytuacja związana z pandemią COVID-19 może wpłynąć na ten trend ze względu na trudności gospodarcze w istniejących już spółdzielniach socjalnych aktywnych w dużej mierze w usługach cateringowych, przetwórstwie przemysłowym czy handlu.

Sprawozdawczość z wdrażania Programu współpracy w 2018 r. oraz 2019 r. wskazuje, że Ministerstwo (wtedy MRPiPS) na realizację zadań wskazanych w Programie na lata 2018-2020 przeznaczyło odpowiednio 715 mln zł w 2018 r. oraz 426 mln zł w 2019 r. Ponadto w 2019 r. funkcjonowało 13 ciał opiniotwórczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów (w 2018 r. było ich 12) oraz 10 programów (zarówno w 2018 r. jak i w 2019 r.). Programy o najwyższej wartości w 2019 r. to Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014-2020 (267 mln zł.), Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (107 mln zł) oraz Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020 (38 mln zł).

3. Współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi w kontekście wprowadzenia stanu epidemii koronawirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19

W 2020 r. podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, w związku z czasowym zamrożeniem gospodarki i obostrzeniami, wielokrotnie stawały wobec wyzwań związanych z utrzymaniem płynności finansowej czy wypłatą wynagrodzeń. W tym trudnym okresie MRiPS dołożyło starań, by wypracowane instrumenty wsparcia ujęte w przepisach tzw. Tarczy antykryzysowej, stanowiły istotną pomoc także dla sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Te organizacje pozarządowe, które prowadzą działalność gospodarczą i są mikro-, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, mogły wnioskować o dofinansowanie wynagrodzeń oraz składek ze środków Funduszu Pracy z rozwiązania dedykowanego przedsiębiorcom.

Organizacje pozarządowe, które odnotowały spadek obrotów gospodarczych (tj. spadek sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym), miały też do dyspozycji Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W przypadku wprowadzenia przez pracodawcę przestoju ekonomicznego lub obniżenia wymiaru czasu pracy mogły skorzystać z dofinansowania do wynagrodzeń pracowników.

W przypadku spadku przychodów z działalności statutowej o co najmniej 30 proc. organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego (np. kluby sportowe) mogły starać się o dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z Funduszu Pracy. Do połowy października 2020 r. wsparcie w ramach tego instrumentu otrzymało ok. 21,5 tys. osób zatrudnionych w organizacjach pozarządowych. Łączna kwota wsparcia udzielonego NGO-som wynosiła na tamtym etapie prawie 95 mln zł.

O dofinansowanie wynagrodzeń oraz składek ze środków Funduszu Pracy mogły się również starać kościelne osoby prawne oraz ich jednostki organizacyjne. Dofinansowanie mogło być przyznane na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, począwszy od miesiąca, w którym złożony został wniosek.

Organizacje pozarządowe, które były płatnikami składek na ubezpieczenie społeczne przed 1 kwietnia 2020 r., mogły zostać na 3 miesiące zwolnione z opłacania składek po złożeniu stosownego wniosku w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli wniosek złożyła organizacja pozarządowa, która do ubezpieczenia zgłosiła do 9 osób lub spółdzielnia socjalna, zwolnienie obejmowało całą kwotę należności z tytułu składek. Jeżeli wniosek złożyła organizacja pozarządowa, która do ubezpieczenia zgłosiła od 10 do 49 osób, zwolnienie objęło 50% łącznej kwoty należności z tytułu składek

Dodatkowo organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), mogły skorzystać także z umarzalnych pożyczek finansowanych z Funduszu Pracy. Rozwiązanie te było wcześniej dostępne dla mikroprzedsiębiorców, w tym także dla organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą. Dzięki pożyczkom organizacje, szczególnie te o mniejszych zasobach finansowych, mogły łatwiej uregulować swoje zobowiązania. Pożyczka mogła być zaciągnięta na pokrycie wydatków związanych zarówno z działalnością statutową, jak i gospodarczą. Do połowy sierpnia 2020 r. w ramach pożyczek pozytywnie rozpatrzono 5,8 tys. wniosków organizacji pozarządowych na łączną kwotę prawie 19 mln zł.

Warto podkreślić, że organizacje pozarządowe mogły liczyć na wsparcie udzielane przez inne instytucje. M.in. podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową (mikro, mali lub średni przedsiębiorcy) mogły wnioskować o elastyczne pożyczki w ramach Krajowego Funduszu

Przedsiębiorczości Społecznej⁵. Preferencyjne pożyczki Banku Gospodarstwa Krajowego pomagały w zachowaniu płynności finansowej i mogły być przeznaczone na bieżące cele gospodarcze (np. regulowanie bieżących zobowiązań, w tym publiczno-prawnych, kosztów zatrudnienia personelu, kosztów administracyjnych, kosztów zakupu drobnego wyposażenia). Maksymalna wysokość pożyczki wynosiła 25 proc. wartości rocznego obrotu, jednak nie więcej niż 100 tys. zł. Pożyczki były udzielane przez Pośredników Finansowych wyłonionych przez BGK na terenie całego kraju. Co ważne, Pośrednicy Finansowi udzielający pożyczek na start oraz pożyczek na rozwój w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej mogli zastosować teraz w stosunku do nowych i udzielonych pożyczek liczne udogodnienia (np. wakacje kredytowe, obniżenie oprocentowania, wydłużenia okresu spłaty pożyczek).

Organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą mogły uzyskać także wsparcie z Polskiego Funduszu Rozwoju w ramach tzw. Tarczy finansowej. W ten kompleksowy system wsparcia zaangażowanych było wiele instytucji, np. PKO Bank Polski. Wysokość subwencji oraz warunki uzależnione są od tego, do jakiej grupy przedsiębiorców (mikro, małych i średnich lub dużych) zalicza się dany podmiot oraz od skali spadku obrotów.

Z kolei organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą w formie mikro małego lub średniego przedsiębiorstwa mogły zwrócić się o wsparcie do Agencji Rozwoju Przemysłu. Pomoc obejmowała: pożyczki obrotowe na finansowanie wypłaty wynagrodzeń, pożyczki obrotowe na finansowanie deficytu kapitału obrotowym, a także leasing operacyjny z karencją w spłacie.

Należy również dodać, że przygotowane zostały rozwiązania prawne ułatwiające funkcjonowanie w tym okresie spółdzielniom socjalnym oraz centrom integracji społecznej. W ustawie o spółdzielniach socjalnych wprowadzono rozwiązanie wydłużające bieg terminów w przypadku wprowadzenia w Polsce stanu nadzwyczajnego, stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. W przypadku CIS zmiany polegały na wprowadzeniu elastycznego czasu zajęć, zagwarantowaniu prawa do zachowania świadczenia integracyjnego w pełnej wysokości za okres zawieszenia zajęć w CIS, oraz zwiększeniu wysokości świadczenia integracyjnego wypłacanego uczestnikom Centrum.

Wszystkie wymienione instrumenty złożyły się na kompleksowy system wsparcia, który ułatwił organizacjom pozarządowym przetrwanie trudnego czasu pandemii.

W kolejnych miesiącach, w zależności od sytuacji panującej w kraju, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z innymi instytucjami oraz przy wsparciu strony społecznej Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz przedstawicieli sektora ekonomii społecznej i solidarnej będzie nadal analizować

⁵ Pakiet ulg w spłacie pożyczek na rozwój i pożyczek na start z Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej przygotowało Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wraz z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

możliwości wdrożenia szeregu rozwiązań, uzupełniających aktualne narzędzia systemu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej.

4. Okres realizacji Programu

Program współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi jest programem wieloletnim i będzie realizowany w latach 2021 – 2023.

5. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu jest poprawa warunków życia obywateli, w tym w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój współpracy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie planowania i realizacji polityk publicznych znajdujących się w kompetencjach Ministra.

Celami szczegółowymi Programu są:

- a) partnerskie opracowywanie systemowych rozwiązań w obszarze wspierania rodziny i zabezpieczenia społecznego z uwzględnieniem udziału organizacji pozarządowych w procesie ich wdrażania,
- b) zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w obszarze rodziny i zabezpieczenia społecznego,
- c) rozwijanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej w reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczeniu usług społecznych.

6. Zasady i formy współpracy

Współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (zwanymi dalej „organizacjami pozarządowymi”) będzie odbywać się na zasadach: pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.

Zasada pomocniczości - problemy powinny być rozwiązywane na możliwie najniższym, odpowiednim szczeblu społecznym. Zasada ta jest jednocześnie gwarancją partycypacji społecznej w procesie decydowania i współzarządzania.

Zasada suwerenności - administracja publiczna respektuje niezależność i odrębność wspólnot obywateli i organizacji społecznych, uznając ich prawo do niezależnego identyfikowania i rozwiązywania problemów społecznych.

Zasada partnerstwa - ścisła współpraca między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi realizującymi wspólne cele na rzecz społeczeństwa.

Zasada efektywności - środki publiczne powinny być wydawane w sposób racjonalny. Oznacza to świadome i celowe, oszczędne oraz planowe dysponowanie powierzonymi zasobami.

Zasada uczciwej konkurencji - zarówno instytucje reprezentujące administrację publiczną, jak i organizacje pozarządowe mają równe szanse i takie same prawa w rywalizacji o możliwość wykonania danego zadania publicznego.

Zasada jawności - prawo partnerów wspólnego przedsięwzięcia do pełnej informacji (w tym udostępniania danych).

Ponadto współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi powinna opierać się na zasadzie wzajemności. Oznacza to, iż strona rządowa zobowiązuje się do stosowania ustalonych partnerskich reguł współdziałania. Jednocześnie oczekuje się, że podmioty trzeciego sektora zapewnią wysokie standardy jakości prowadzonych działań, racjonalne wykorzystanie powierzonych funduszy, dywersyfikację źródeł finansowania, rzetelność przedstawianych danych i faktów, przewidywalność i konsekwencje w działaniach, koordynację działań oraz gotowość do otwartego i rzeczowego opiniowania działań ze strony administracji publicznej.

Współpracując z organizacjami pozarządowymi MRiPS stosować będzie następujące formy współpracy:

⇒ **Współpraca niefinansowa** administracji publicznej i organizacji pozarządowych przy tworzeniu polityk publicznych:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji w oparciu o pracę grup fokusowych, uwzględniając udział obywateli lub bezpośrednich beneficjentów;
- konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z ciałami opiniodawczo-doradczymi z uwzględnieniem wiedzy i informacji pochodzących od obywateli oraz biorąc pod uwagę interesy obywateli;
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

⇒ **Współpraca finansowa** administracji publicznej i organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań publicznych, które zlecane są w następujących formach:

- powierzania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
- i/lub

- wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Informacje na temat Programu współpracy zamieszczane będą na stronie internetowej gov.pl/rodzina_w_BIP. Jednocześnie resort prowadzić będzie aktywnie politykę informacyjną poprzez m.in. media społecznościowe (m.in. Facebook, Twitter) oraz strony internetowe poszczególnych departamentów. Tego typu narzędzia pozwolą w skuteczny sposób poinformować wszystkich zainteresowanych o planowanych i prowadzonych przez MRiPS działaniach.

Organizacje pozarządowe nadal będą mogły występować o patronat honorowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej nad przedsięwzięciami posiadającymi bezpośredni związek z zakresem działania Ministerstwa. Ponadto organizowane będą konsultacje publiczne i konferencje oraz spotkania eksperckie. Przeprowadzane będą także badania i analizy niezbędne do realizacji działań merytorycznych Ministerstwa. Ogłaszane będą również zamówienia publiczne z zastosowaniem klauzul społecznych.

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej w MRiPS w ramach sprawowanego nadzoru nad działalnością fundacji, dla których MRiPS jest ministrem właściwym, kontynuować będzie prowadzenie na bieżąco aktualizowanego wykazu nadzorowanych fundacji. Corocznie wysyłane są monity-wezwania do złożenia sprawozdania z działalności, do tych fundacji, które nie wywiązują się terminowo z tego obowiązku. Ponadto, na stronie internetowej Departamentu zamieszczane będą aktualne informacje o obowiązujących przepisach dotyczących działalności fundacji oraz ich zmianach, a w zbiorze FAQ najpowszechniejsze pytania dotyczące sprawozdawczości fundacji oraz odpowiedzi na nie.

7. Zakres przedmiotowy

Program współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi ma wspierać i ułatwiać współpracę resortu z organizacjami pozarządowymi w zakresie wynikającym z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 1723). Zgodnie z jego przepisami Minister, kieruje działem rodzina oraz zabezpieczenie społeczne. Do 5 października 2020 r. kierował także działem praca.

Dział sprawy rodziny obejmuje sprawy: uwarunkowań demograficznych w kraju; opieki nad dzieckiem do lat 3; ochrony i wspierania rodziny z dziećmi na utrzymaniu, w szczególności rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej; rozwoju systemu pieczy zastępczej nad dzieckiem; koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych i instytucji w zakresie realizacji praw rodziny i dziecka; współpracy międzynarodowej dotyczącej realizacji i ochrony praw rodziny i dziecka.

Dział zabezpieczenie społeczne obejmuje sprawy: ubezpieczeń społecznych i zaopatrzenia społecznego; funduszy emerytalnych; pomocy społecznej i świadczeń dla osób i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej; przeciwdziałania patologiom; rządowych programów w zakresie pomocy społecznej, w szczególności dla osób i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, a także dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorczości społecznej; świadczeń socjalnych, zatrudnienia, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych; kombatantów i osób represjonowanych; koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, z wyjątkiem rzeczowych świadczeń leczniczych.

Współpraca w powyższych obszarach, ma kluczowe znaczenie dla realizowanych przez MRiPS polityk publicznych, z uwagi na fakt, iż organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność pożytku publicznego realizują wiele zadań publicznych, pozostających w zakresie polityki rodzinnej oraz zabezpieczenia społecznego.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w okresie obowiązywania Programu współpracy będzie realizowało działania mające na celu promocję dobrych praktyk sprzyjających rozwojowi rodziny, w szczególności związanych z godzeniem rodzicielstwa i pracy zawodowej czy też programów edukacyjnych z zakresu ekonomii społecznej. Ponadto inicjowane będą działania w zakresie promowania, upowszechniania i propagowania problematyki równego traktowania, w tym prowadzenia działań na rzecz podnoszenia świadomości na temat równego traktowania, dyskryminacji i jej przejawów oraz metod i strategii przeciwdziałania jej występowania.

W ramach dwóch działów w MRiPS funkcjonują ciała opiniodawczo-doradcze Ministra m.in. Rada Pomocy Społecznej, Rada ds. Polityki Senioralnej, Rada Zatrudnienia Socjalnego, Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej. Podmiotami współpracującymi z organizacjami pozarządowymi są również jednostki organizacyjne nadzorowane lub podległe Ministrowi m.in.: Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych czy też Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

8. Sposób realizacji Programu

Realizacja Programu współpracy odbywać się będzie przede wszystkim poprzez:

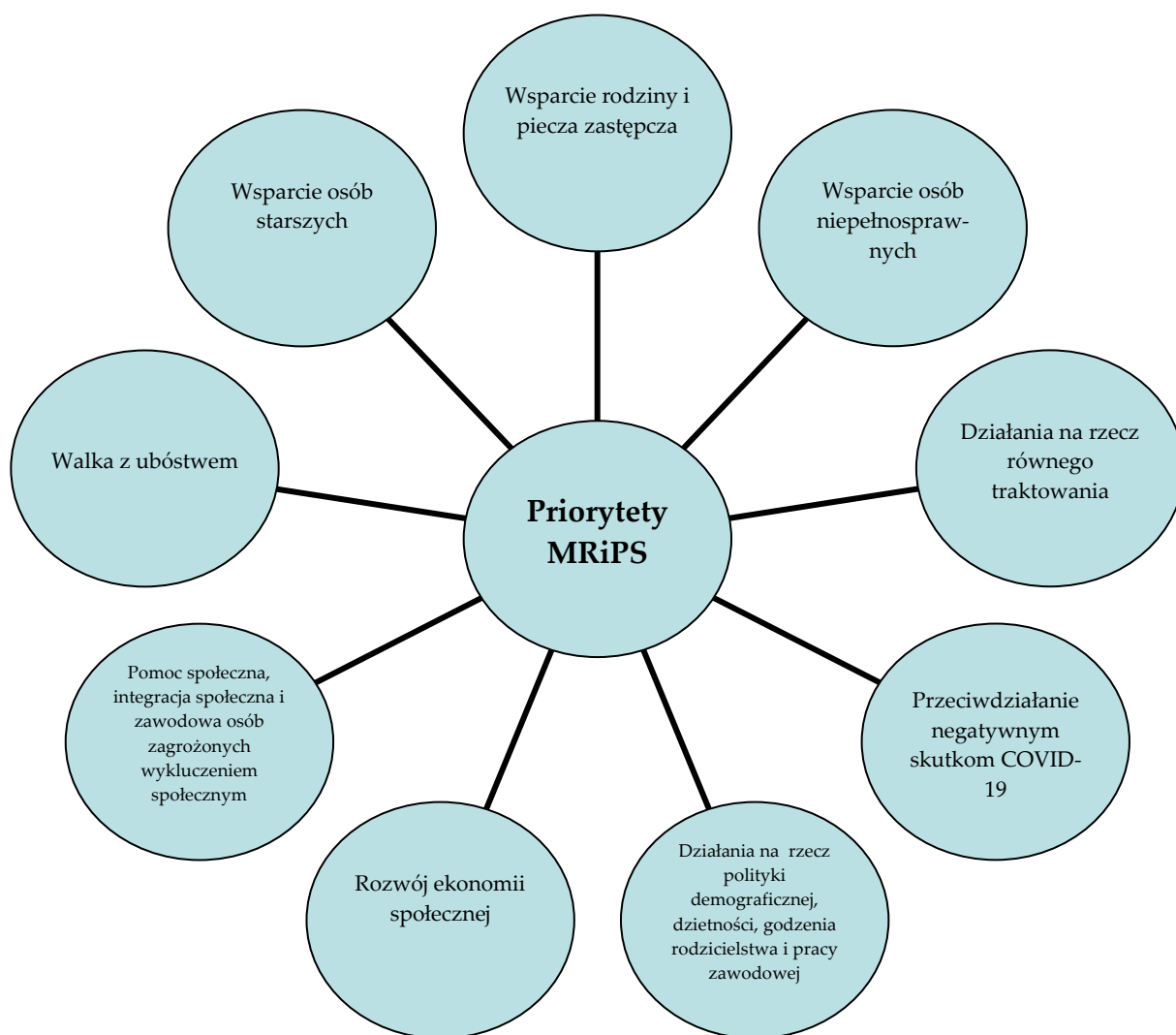
- ⇒ Wdrażanie programów będących w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, w tym współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
- ⇒ Propozycje rozwiązań systemowych lub legislacyjnych zgłoszone przez organy opiniodawczo-doradcze Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

- ⇒ Propozycje rozwiązań systemowych lub legislacyjnych zgłoszone przez zespoły funkcjonujące w MRiPS.
- ⇒ Realizację polityki informacyjnej Resortu.
- ⇒ Zwiększanie zasięgu obowiązywania Karty Dużej Rodziny.
- ⇒ Prowadzenie konsultacji społecznych w zakresie wypracowywanych rozwiązań, dokumentów programowych i strategicznych.
- ⇒ Wspieranie budowania partnerstw na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez opracowywanie rekomendacji i wytycznych.
- ⇒ Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych z radzeniem sobie z konsekwencjami epidemii koronawirusa SARS-CoV-2.
- ⇒ Wspieranie promocji i rozwoju wolontariatu.

Program Współpracy na lata 2021–2023 będzie realizowany w trudnej dla organizacji pozarządowych sytuacji związanej ze stanem epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz z jego negatywnymi skutkami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja Programu będzie opierała się na wsparciu organizacji pozarządowych oraz współpracy przy wypracowywaniu odpowiednich rozwiązań nakierowanych na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19.

9. Priorytetowe zadania publiczne

Realizacja Programu współpracy, w tym w szczególności zadań priorytetowych, pozwoli osiągnąć założone przez MRiPS cele na najbliższe lata budżetowe. Współpraca w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi pozwoli na efektywne wykorzystanie potencjału partnerów, a także w znaczący sposób wpłynie na sprawną realizację zamierzonych działań. Zaznaczyć należy, że zakres oddziaływania MRiPS jest bardzo szeroki, w związku z czym współdziałanie z partnerami z trzeciego sektora przyczyni się do skuteczniejszej realizacji polityk publicznych. Jednocześnie bliska współpraca pozwoli zarówno organizacjom pozarządowym, jak i Resortowi na wzajemne uczenie się od siebie i korzystanie ze swoich doświadczeń.

10. Programy i działania planowane do realizacji przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w latach 2021–2023⁶

10.1. Program wieloletni „Senior+” na lata 2021–2025

Podstawa prawna programu

⇒ Podstawę Programu „Senior+” będzie stanowił uchwała Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021–2025, która zostanie podjęta na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia

⁶ Zakres wskazanych programów i działań może ulec zmianie w okresie realizacji Programu współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021–2023. Zmiany te nie muszą skutkować aktualizacją Programu.

2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) w IV kwartale 2020 r. Program uwzględniać ma również kierunki działań wynikające z przyjętego przez Radę Ministrów dokumentu pt. *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność*.

Cel główny

⇒ Strategicznym celem ww. Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”. Program polega na wsparciu tworzenia i funkcjonowania ośrodków wsparcia, tj. Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+” przez jednostki samorządu terytorialnego, których strategie rozwoju pomocy społecznej uwzględniają rozwój infrastruktury dla osób starszych, lub w których brak jest innej infrastruktury pomocy społecznej tego typu.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe nie mogą brać udziału w przedmiotowym konkursie. Jednakże, jednostka samorządu terytorialnego korzystająca z dofinansowania w ramach Programu może zlecić prowadzenie placówki „Senior+” organizacji pozarządowej. Ponadto działające Dzielne Domy „Senior+” oraz Kluby „Senior+” mogą podejmować współpracę z innymi instytucjami, w tym z organizacjami pozarządowymi, w celu rozszerzenia katalogu usług skierowanych do seniorów.

10.2. Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025

Podstawa prawna programu

⇒ Podstawę Programu „Aktywni+” będzie stanowić uchwała Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025, która zostanie podjęta na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) w IV kwartale 2020 r. Program uwzględniać ma również kierunki działań wynikające z przyjętego przez Radę Ministrów dokumentu pt. *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność*.

Cel główny

⇒ Głównym celem Programu jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności

organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. W ramach celu głównego Programu zawarte są 4 cele szczegółowe:

- wzrost zaangażowania osób starszych w kontakty społeczne poprzez wzbogacenie oferty zagospodarowania ich czasu wolnego;
- zwiększenie zaangażowania osób starszych w procesy partycypacyjne zachodzące w życiu publicznym;
- podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów oraz kształtowanie postaw sprzyjających wykorzystywaniu nowych technologii w życiu codziennym;
- budowanie pozytywnego wizerunku starości i starzenia się oraz rozwijanie kompetencji społecznych (wiedzy, umiejętności, postaw) wobec starości u osób w każdym wieku.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) planujące podjęcie działalności na rzecz osób starszych.

10.3. Resortowy Program Rozwoju Instytucji Opieki nad Dziećmi do lat 3 „MALUCH+”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Celem Programu jest zwiększenie dostępności terytorialnej miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów dla wszystkich dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych oraz wymagających szczególnej opieki, a także podwyższenie standardów opieki.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe mogą brać udział w konkursie albo współpracować z beneficjentem w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

10.4. Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.).

Cel główny

- ⇒ Celem Programu jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego w rozwoju systemu wspierania rodzin, w tym zwiększenie dostępu do usług asystenta rodziny w gminie oraz do usług koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie. Jego założeniem jest stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli (gmin i powiatów) działań, które będą służyły wspieraniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w celu zatrzymania w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub jak najszybszego powrotu do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej, a także działań na rzecz rozwoju sieci koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w celu wspierania tempa procesu dezinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez odpowiednie wsparcie udzielane osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej. Ponadto celem Programu jest wzmocnienie roli asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w tym realizacja przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w stosunku do kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin, rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu, albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ Program jest wsparciem finansowym realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Jednakże pośrednio mogą z niego korzystać organizacje pozarządowe, które wykonują na zlecenie zadania gminy lub powiatu.

10.5. Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Głównym celem Programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Program skierowany jest tylko do organizacji pozarządowych.

10.6. Program „Od zależności ku samodzielności”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

⇒ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

⇒ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685, z późn. zm.).

Cel główny

Celem głównym Programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwycięzenia trudnej sytuacji życiowej, w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe mogą brać udział w konkursie albo współpracować z beneficjentem w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

10.7. Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020–2022

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Cel główny

⇒ Wzmacnianie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwijanie oferty

podmiotów zatrudnienia socjalnego oraz wspieranie włączenia społecznego na poziomie lokalnym.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O dofinansowanie projektów w ramach konkursu mogą ubiegać się jednostki organizacyjne prowadzące podmioty zatrudnienia socjalnego, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176), a we wskazanych priorytetach również (samodzielnie lub w ramach oferty wspólnej) organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

10.8. Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021–2030

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2016 r. poz. 1219, z późn. zm.)

Cel główny

⇒ Zakres działań przewidzianych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021–2030 obejmuje w szczególności:

- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- Przeciwdziałanie naruszeniom zasady równego traktowania;
- Współpracę z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania.

Ogólnym celem polityki równego traktowania jest wyeliminowanie w stopniu jak najwyższym dyskryminacji z życia społecznego w Polsce. Oznacza to konieczność oddziaływania na tworzenie i stosowanie prawa, ład instytucjonalny oraz zachowania społeczne tak, aby nie była naruszana zasada równego traktowania określona w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz obowiązujących aktach prawa krajowego i międzynarodowego. Polityka równego traktowania ma charakter horyzontalny i ze swojej natury dotyczy wielu obszarów sektorowych polityk publicznych realizowanych w obszarach przypisanych poszczególnym działom administracji rządowej. Polityka państwa na rzecz równego traktowania wymaga kompleksowego, ponadsektorowego podejścia, przełamującego dotychczasowe schematy. Konieczne jest ustanowienie całościowych ram polityki krajowej na rzecz

równego traktowania. Taką właśnie rolę ma pełnić drugi Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Zasada równego traktowania ma charakter horyzontalny, w związku z tym program jest realizowany przez wszystkie ministerstwa zgodnie z ich kompetencjami, oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi, partnerami społecznymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego.

10.9. Otwarty konkurs ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 poz. 1057).

Cel główny

⇒ Promocja działań i skupienie wspólnotowej aktywności na trosce o rodzinę, jako fundamencie ładu społecznego, także w aspekcie demograficznym (zwiększenia dzietności do poziomu prostej zastępowalności pokoleń).

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Konkurs adresowany jest do organizacji pozarządowych.

10.10. Karta Dużej Rodziny

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348).

Cel główny

⇒ Przyznawanie członkom rodzin wielodzietnych uprawnień korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ W drodze konkursu wyłoniona zostanie organizacja pozarządowa, której celem będzie pozyskiwanie partnerów Karty Dużej Rodziny oraz monitorowanie realizacji zadań Partnerów wynikających z zawieranych umów. W konkursie mogą brać udział organizacje pozarządowe prowadzące przez okres co najmniej 3 lat działalność na rzecz rodzin wielodzietnych, mające co najmniej jedną terenową jednostkę organizacyjną w każdym województwie.

10.11. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 r. Ekonomia Solidarności Społecznej

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Do 2023 r. podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe jako podmioty ekonomii społecznej są jednymi z głównych adresatów działań przewidzianych z Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES). Działania wskazane w KPRES finansowane są z różnych źródeł, np. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej), ale także z Regionalnych Programów Operacyjnych czy ze środków krajowych.

KPRES jest dokumentem, w którym przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej. Program jest wspierany poprzez realizację działań podejmowanych w ramach innych programów i źródeł finansowania.

10.12. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329) oraz uchwała nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250)

Cel główny

⇒ Umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin.

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ W Programie podmioty zaliczane do trzeciego sektora wskazano wprost jako realizatorów w następujących działaniach:
 - 4.3. Zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – mieszkania na wynajem o umiarkowanym czynszu wybudowane w ramach bezzwrotnego dofinansowania ze środków budżetu państwa społecznego budownictwa czynszowego (organizacje pożytku publicznego);
 - 4.6. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach na potrzeby mieszkalnictwa wspomagane, w tym chronione dla osób niepełnosprawnych (organizacje pożytku publicznego)
 - 4.7. Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych (organizacje pozarządowe);
 - 6.2. Spółdzielczość socjalna na rzecz opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin (organizacje pozarządowe oraz podmioty o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, inne podmioty ekonomii społecznej; Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej).

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” obejmuje całościowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomagania dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Program zapewnia także koordynację wsparcia, poradnictwa i informacji. Program jest wspierany poprzez realizację działań podejmowanych w ramach innych programów i źródeł finansowania.

10.13. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020

Podstawa prawna programu

- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.
- ⇒ W kolejnych latach planowana jest kontynuacja Programu:

- do roku 2023 planowana jest kontynuacja Programu na lata 2014–2020 zgodnie z zasadą „n+3”⁷,
- w latach kolejnych planowane są prace nad nową perspektywą finansową na lata 2021–2027⁸.

Cele tematyczne

- ⇒ Promowanie zatrudnienia i mobilności pracowników.
- ⇒ Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.
- ⇒ Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.
- ⇒ Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych i skuteczności administracji publicznej.

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ W obecnej perspektywie organizacje pozarządowe są jednymi z podmiotów realizujących projekty w ramach PO WER 2014–2020 w ww. obszarach. Mając na uwadze zarówno doświadczenia z wdrażania środków europejskich w poprzednich perspektywach finansowych, jak i postanowienia projektu Umowy Partnerstwa 2021–2027, należy założyć, iż w celu zapewnienia jak najbardziej skutecznego realizowania wsparcia ze środków EFS+ w obszarach należących do właściwości Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zasadne i celowe jest zaangażowanie do ww. działań w możliwie szerokim zakresie organizacji pozarządowych. Prace nad uruchomieniem nowej perspektywy finansowej 2021–2027 uwzględniają doświadczenie i potencjał organizacji pozarządowych w absorpcji środków unijnych.
- ⇒ Na obecnym etapie zaawansowania prac nad perspektywą 2021–2027 nie jest jeszcze możliwe jednoznaczne wskazanie konkretnych form wsparcia, jak również podmiotów, które to wsparcie otrzymają⁹.

⁷ Jest to zasada odnosząca się do okresu programowania Unii Europejskiej, która określa dodatkowy okres na realizację i rozliczenie projektów i programów współfinansowanych z Funduszy Europejskich. W praktyce oznacza to, że z funduszy przyznanych w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 faktycznie korzystać można do roku 2023. Jeżeli do tego czasu krajowi członkowskim nie uda się wykorzystać wszystkich środków przyznanych na bieżącą perspektywę finansową, będzie musiał zwrócić niewykorzystaną nadwyżkę do budżetu UE.

⁸ Działania dotyczące m.in. obszarów należących do właściwości Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, tj. m.in. wyrównywania szans, włączenia społecznego i zmniejszania ubóstwa, będą realizowane w głównej mierze ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).

⁹ Działanie to będzie możliwe w momencie zakończenia prac nad rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS+), jak również nadania ostatecznego kształtu i podpisania Umowy Partnerstwa na lata 2021–2027, która jest kluczowym dokumentem determinującym podział środków europejskich.

10.14. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014–2020

Podstawa prawna programu

- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
- ⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- ⇒ W kolejnych latach planowana jest kontynuacja Programu.

Cel główny

- ⇒ Zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach w ramach środków towarzyszących.

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ Zgodnie z treścią Programu Operacyjnego uprawnione do udziału w konkursie są organizacje pozarządowe niedziałające w celu osiągnięcia zysku, których jednym z zadań statutowych jest niesienie pomocy osobom najbardziej potrzebującym. Organizacje muszą mieć zasięg ogólnopolski albo ponadregionalny, dysponować infrastrukturą do przechowywania artykułów spożywczych w minimum 5 województwach. Organizacje zobowiązane są do prowadzenia działań na rzecz włączenia społecznego towarzyszących dystrybucji żywności.
- ⇒ Zgodnie z treścią Wytycznych Instytucji Zarządzającej (MRiPS) dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów dotyczących działań realizowanych w ramach PO PŻ w Podprogramie 2020 z dnia 11 maja 2020 r., z późn. zm., dystrybucja żywności w ramach Podprogramu 2020 będzie trwać do końca sierpnia 2021 r., z możliwością ewentualnego wydłużenia.
- ⇒ PO PŻ 2014–2020 będzie wdrażany do czasu rozpoczęcia realizacji nowego Programu Operacyjnego w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021–2027 jako część Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).
- ⇒ Zgodnie z Rozporządzeniem 223/2014, w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), kwalifikowalne wydatki w ramach PO PŻ mogą być ponoszone do dnia 31 grudnia 2023 r.

10.15. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.).

⇒ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty został uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. (M.P. 2014 poz. 445).

⇒ W roku 2021 planowana jest kontynuacja realizacji Programu¹⁰.

Cel główny

⇒ Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Udział organizacji pozarządowych

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych, dlatego realizatorami Programu, są m.in.: organy administracji rządowej, przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, a także Prokuratura oraz sądy powszechne, jednostki samorządu terytorialnego, przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych. W przypadku większości działań finansowanych z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wsparcie kierowane jest do organów samorządowych, niemniej jednak jednostki samorządu terytorialnego na zasadach wynikających z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mogą zlecić realizację tych zadań organizacjom sektora pozarządowego. Tak jest np. w przypadku prowadzenia niektórych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, których utrzymanie finansowane jest ze środków budżetu państwa.

10.16. Program „OPIEKA 75+”

⇒ Program „Opieka 75+”, stanowi informację zawierającą wskazówki dotyczące możliwości uzyskania wsparcia finansowego przez gminy w zakresie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych

¹⁰ Projekt Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem ID114 w dniu 18 listopada 2020 r. oraz skierowany został do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

usług, w miejscu zamieszkania (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

⇒ Planowane jest kontynuowanie Programu w roku 2021 i w latach kolejnych¹¹.

Cel główny

⇒ Strategicznym celem ww. Programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub samotnie gospodarującymi a także tych, które pozostają w rodzinie. Program polega na udzieleniu wsparcia finansowego samorządom gminnym do 60 tys. mieszkańców w realizacji usług opiekuńczych realizującym przedmiotowe usługi samodzielnie (tj. przez pracowników ośrodków pomocy społecznej, urzędów gmin lub innych gminnych jednostek organizacyjnych) lub poprzez zlecenie realizacji ww. zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej lub poprzez kupowanie przedmiotowych usług od podmiotów sektora prywatnego.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ W ramach Programu gmina może skorzystać z dofinansowania ze środków budżetu państwa na świadczenie usług opiekuńczych jeżeli m.in. zleca realizację przedmiotowego zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 tej ustawy.

10.17. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020–2021

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787).

⇒ Planowane jest kontynuowanie Programu w kolejnych latach, tj. po 2021 r.

⇒ Planowane jest wprowadzenie systemowego prawnego rozwiązania w zakresie usług asystencji osobistej osób niepełnosprawnych.

Cel główny

⇒ Rozpowszechnienie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

¹¹ W chwili powstawania zapisów Programu Współpracy zapisy Programu na rok 2021 są w trakcie procedowania. Projekt Programu został skierowany w trybie obiegowym na posiedzenie Kolegium Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji w liczbie nie mniejszej niż 200 osób;
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, z późn. zm.) albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych.

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ o dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – posiadające statutowy zapis o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz tych osób przez okres co najmniej 3 lat przed dniem złożenia oferty.

10.18. Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020–2021

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787).
- ⇒ Planowane jest kontynuowanie Programu w kolejnych latach tj. po 2021 r.
- ⇒ Planowane jest wprowadzenie systemowego prawnego rozwiązania w zakresie usług opieki wytchnieniowej.

Cel główny

- ⇒ Głównym celem programu (poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej) jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:
 - dziećmi niepełnosprawnymi z orzeczeniem o niepełnosprawności;
 - osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, albo orzeczeniem równoważnym¹²).

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ O dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy

¹² Zgodnie z art. 5 i 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, z późn. zm.).

z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – posiadające statutowy zapis o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz tych osób przez okres co najmniej 3 lat przed dniem złożenia oferty.

11. Ciała opiniodawczo-doradcze i pomocnicze oraz zespoły Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych oraz zespołów Ministra stanowi wartość dodaną w procesie tworzenia, realizacji i monitorowania polityk publicznych. Pozwala na optymalizowanie procesu decyzyjnego i umożliwia włączenie w ten proces wszystkich zainteresowanych stron. Z punktu widzenia MRiPS istotne jest konsultowanie proponowanych rozwiązań z osobami zasiadającymi w tych ciałach, które posiadają wysokie kompetencje, niezbędne w procesie tworzenia dokumentów charakteryzujących się najwyższą jakością. Opracowane w ten sposób dokumenty tworzone są w procesie partycypacyjnym. Dzięki temu są one bardziej wiarygodne w odbiorze społecznym i cieszą się niewątpliwie większą akceptacją społeczną.

11.1. Rada do spraw Polityki Senioralnej

Podstawa prawna

⇒ Zarządzenie nr 9 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Senioralnej (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 9).

Zakres działalności

- ⇒ opracowywanie kierunków działań adresowanych na rzecz osób starszych w Polsce;
- ⇒ inicjowanie, wspieranie i promowanie rozwiązań z zakresu polityki społecznej na rzecz osób starszych;
- ⇒ przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych;
- ⇒ monitorowanie działań realizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach programów rządowych skierowanych do seniorów.

11.2. Rada Rodziny

Podstawa prawna

- ⇒ Zarządzenie nr 37 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawie powołania Rady Rodziny (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 43).

Zakres działalności

- ⇒ inicjowanie i wspieranie działań na rzecz promowania kultury prorodzinnej oraz promocja tradycyjnej rodziny;
- ⇒ opracowywanie kierunków działań, których celem jest poprawa sytuacji demograficznej w Polsce;
- ⇒ przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie polityki demograficznej w Polsce.

11.3. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zakres działalności

- ⇒ przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych propozycji przedsięwzięć zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych, propozycji rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających z niepełnosprawności, opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Pełnomocnika, w tym do projektów: aktów prawnych mających lub mogących mieć wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych, planów finansowych oraz sprawozdań Funduszu, rządowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz informacji o ich realizacji, rocznych informacji o działalności Rady, opinii w sprawach standardów dotyczących realizacji zadań określonych w ustawie. Sygnalizowanie odpowiednim organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych.

11.4. Polska Rada Języka Migowego

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824).

Zakres działalności

- ⇒ ustalanie rekomendacji w celu prawidłowego stosowania komunikacji migowej;
- ⇒ upowszechnianie i promowanie wiedzy o języku migowym poprzez wspieranie inicjatyw promujących rozwiązania na rzecz osób uprawnionych i upowszechniających rozwiązania wspierające komunikowanie się;
- ⇒ sporządzanie opinii o funkcjonowaniu przepisów ustawy, opiniowanie projektów dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym funkcjonowania osób uprawnionych;
- ⇒ wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie osób uprawnionych, w tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOBN.

11.5. Rada Zatrudnienia Socjalnego

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176).
- ⇒ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie Rady Zatrudnienia Socjalnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 337).

Zakres działalności

- ⇒ opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie zatrudnienia socjalnego;
- ⇒ przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów zatrudnienia socjalnego;
- ⇒ przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego okresowych informacji o swojej działalności;
- ⇒ przyjmowanie i opiniowanie dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w zakresie zatrudnienia socjalnego.

11.6. Rada Pomocy Społecznej

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zakres działalności

- ⇒ opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej;
- ⇒ przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów pomocy społecznej;
- ⇒ przedstawianie ministrowi okresowych informacji o swojej działalności;

- ⇒ przyjmowanie i opiniowanie dla ministra wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy społecznej.

11.7. Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

Podstawa prawna

- ⇒ Zarządzenie nr 7 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie powołania Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (Dz. Urz. Min. Prac. i Pol. Społ. poz. 9).

Zakres działalności

- ⇒ udział w koordynacji działań w zakresie rozwoju ekonomii społecznej na poziomie krajowym;
- ⇒ rekomendowanie decyzji o charakterze strategicznym w zakresie realizacji Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „KPRES”, m. in. w oparciu o coroczne raporty o stanie ekonomii społecznej oraz przeglądy śródkresowe KPRES;
- ⇒ opiniowanie corocznych raportów z realizacji KPRES i o stanie ekonomii społecznej w Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowywanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej;
- ⇒ kreowanie i monitorowanie działań podejmowanych na rzecz projektów innowacyjnych oraz badań naukowych w zakresie ekonomii społecznej;
- ⇒ inicjowanie zmian, nadzorowanie realizacji, monitorowanie oraz udział w okresowych ewaluacjach rezultatów wdrażania KPRES;
- ⇒ opiniowanie i rekomendowanie propozycji rozwiązań strategicznych, programowych, legislacyjnych, finansowych i edukacyjnych dotyczących działań w sferze publicznej w obszarze ekonomii społecznej;
- ⇒ dokonywanie przeglądów stanu realizacji zapisów strategii i programów rozwoju oraz wydawanie opinii o koniecznych modyfikacjach strategii lub programów rozwoju w odniesieniu do ekonomii społecznej;
- ⇒ rekomendowanie kandydatów na przedstawicieli sektora ekonomii społecznej m. in. do ciał konsultacyjnych i monitorujących w ramach programów operacyjnych i programów rozwoju;
- ⇒ współpraca z regionalnymi komitetami rozwoju ekonomii społecznej.

11.8. Zespół do weryfikacji wniosków i list rekomendowanych wniosków przekazywanych przez wojewodów w ramach realizacji Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”

Podstawa prawna

- ⇒ ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

Zakres działalności

- ⇒ weryfikowanie wniosków i list rekomendowanych wniosków przekazywanych przez wojewodów w ramach realizacji Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”;
- ⇒ przedkładanie Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej listy zweryfikowanych wniosków wraz z rekomendacją ich zatwierdzenia, a także proponowaną kwotą przyznania środków z Funduszu.

11.9. Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Podstawa prawna

- ⇒ Zarządzenie nr 26 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2013 r. (Dz. Urz. Min. Prac. i Pol. Społ. poz. 27, z późn. zm.) w sprawie powołania Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.
- ⇒ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.).

Zakres działalności

- ⇒ wymiana informacji w sprawie działań związanych z wdrażaniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ;
- ⇒ wymiana informacji na temat planowanych zmian rozwiązań prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych lub mogących mieć wpływ na ich sytuację.

11.10. Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin

Podstawa prawna

- ⇒ Zarządzenie nr 89 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin (M.P. poz. 850).

Zakres działalności

- ⇒ opracowywanie analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;
- ⇒ opracowywanie kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.;

- ⇒ opracowywanie propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

11.11. Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.).
- ⇒ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. poz. 146).

Zakres działalności

- ⇒ inicjowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- ⇒ monitorowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ⇒ wyrażanie opinii w sprawach stosowania ustawy oraz inicjowanie zmian przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ⇒ wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ⇒ wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w sprawach zlecenia tych zadań;
- ⇒ opracowanie standardów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- ⇒ tworzenie, we współpracy z podmiotami wymienionymi w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mechanizmów informowania o standardach udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- ⇒ upowszechnianie wyników monitoringu działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

11.12. Zespół Doradczy do spraw Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020

Podstawa prawna¹³

- ⇒ Zarządzenie nr 2 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczy do spraw Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 (Dz. Urz. Min. Prac. i Pol. Społ. poz. 2, z późn. zm.).

Zakres działalności

- ⇒ rekomendowanie zmian dotyczących alokacji środków na poszczególne zadania w ramach PO PŻ;
- ⇒ wydawanie opinii w zakresie poziomu kryteriów dochodowych na dany podprogram;
- ⇒ okresowe monitorowanie postępu w zakresie realizacji PO PŻ;
- ⇒ monitorowanie realizacji zasady komplementarności PO PŻ i programów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- ⇒ analizowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO PŻ i ich opiniowanie;
- ⇒ przedkładanie propozycji zmian oraz opiniowanie zmian w PO PŻ zaproponowanych przez Instytucję Zarządzającą, w tym dotyczących szczegółowych wytycznych obowiązujących w PO PŻ.

¹³ Zespół Doradczy ds. Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 będzie funkcjonować do czasu zakończenia wdrażania Programu, nie później jednak niż do 31 grudnia 2023 r., czyli do zakończenia okresu kwalifikowalności wydatków ponoszonych z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W związku z kontynuacją wdrażania pomocy żywnościowej w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021–2027 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), do celów monitoringu zostanie prawdopodobnie powołany nowy zespół doradczy MRiPS.

12. Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowane współpracujące z organizacjami pozarządowymi.

Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowane również prowadzą współpracę z organizacjami pozarządowymi. Jednostkami, które w największym zakresie współpracują z organizacjami pozarządowymi są:

12.1. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Urząd podlegający ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego. Jego podstawowymi działaniami są zapewnianie kombatantom i osobom represjonowanym należnego szacunku i honoru oraz pomocy i szczególnej opieki, przyznawanie uprawnień ustawowych oraz upowszechnianie tradycji walk o suwerenność i niepodległość Polski. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych utrzymuje różnego charakteru i cechujące się zróżnicowaną intensywnością kontakty z ponad dwustoma organizacjami pozarządowymi z kraju i zagranicy. Są to przede wszystkim stowarzyszenia zrzeszające weteranów walk o niepodległość i ofiary represji reżimów totalitarnych, a zatem organizacje, których członkami są głównie osoby w podeszłym wieku.

Współpraca Urzędu z organizacjami pozarządowymi odbywa się m.in. poprzez ogłaszanie otwartych konkursów ofert na powierzenie lub wsparcie wykonywania zadania publicznego w zakresie podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej oraz wsparcie wykonywania kosztów zadań opiekuńczych wykonywanych na rzecz środowiska kombatanckiego. Odbywa się to na podstawie przepisów art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz art. 23a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517).

W ramach Urzędu funkcjonuje również Rada do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przy Szefie Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Rada zajmuje się opiniowaniem inicjatyw legislacyjnych oraz zgłaszaniem wniosków bądź postulatów w sprawach istotnych dla środowiska kombatanckiego. Funkcjonują również: Stała Komisja Konkursowa do Spraw Opiniowania Ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na powierzenie lub wsparcie wykonywania zadania publicznego w zakresie podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej oraz Stała Komisji Konkursowa do Spraw Opiniowania

Ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadań związanych z zapewnieniem opieki kombatantom i innym osobom uprawnionym.

12.2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

Państwowy fundusz celowy posiadający osobowość prawną, działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Środki PFRON przeznaczone są m.in. na dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, przystosowanie i wyposażenie miejsc pracy tych osób, dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej, współfinansowanie projektów systemowych realizowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej oraz wspieranie indywidualnych osób niepełnosprawnych.

Fundusz zleca realizację zadań na podstawie art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w formie konkursów, w ramach których organizacje pozarządowe mogą zgłosić do PFRON projekty działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rodzaje zadań, które mogą być zlecane w trybie art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określone zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1945).

Działania PFRON w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi będą realizowane przez cały okres obowiązywania Programu współpracy Ministra.

W okresie obowiązywania niniejszego Programu współpracy PFRON realizować będzie m.in. następujące programy i projekty:

1. Pilotażowy program „ABSOLWENT” Celem głównym programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych posiadających wyższe wykształcenie.
2. Pilotażowy program „PRACA – INTEGRACJA”. Celem głównym programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
3. Program „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej” – Moduł II „Staże zawodowe”. Celem programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej.

4. Projekt „Kultura bez barier” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3. Współpraca ponadnarodowa). Celem głównym projektu jest wypracowanie i wdrożenie nowego modelu zapewniania dostępności oferty i zasobów instytucji upowszechniania kultury dla osób z niepełnosprawnościami.
5. Projekt „Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących (TOPON)” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3. Współpraca ponadnarodowa). Celem głównym projektu jest opracowanie, przetestowanie i wdrożenie nowego standardu kształcenia i doksztalcenia trenerów orientacji przestrzennej oraz programu szkolenia osób niewidomych i słabowidzących w zakresie orientacji przestrzennej w wyniku współpracy ponadnarodowej.
6. Projekt „Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.1. Innowacje społeczne). Celem głównym projektu jest stworzenie warunków do podniesienia poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, poprzez: opracowanie i przetestowanie kompleksowego systemu służącego zapewnieniu osobom niewidomym w Polsce dostępu do psów przewodników oraz włączenie go do polityk publicznych w obszarze rehabilitacji społecznej osób niewidomych.

13. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

W celu opiniowania złożonych ofert Minister Rodziny i Polityki Społecznej po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert powołuje zarządzeniem komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert. W skład komisji konkursowej powołanej przez organ administracji rządowej wchodzi przedstawiciele MRiPS. W skład komisji konkursowej wchodzi również osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyłączeniem osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, biorących udział w konkursie. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, jeżeli:

- 1) żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej lub
- 2) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej lub

3) wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie przepisów ustawy.

W pracach komisji konkursowej mogą uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.

W czasie trwania pandemii wirusa SARS-CoV-2 i choroby COVID-19 prace komisji konkursowych mogą odbywać się zdalnie przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

14. Wysokość środków planowanych na realizację Programu

MRiPS przewiduje przeznaczyć na realizację już zaplanowanych przedsięwzięć, wskazanych w niniejszym programie, w latach 2021–2023 kwotę w wysokości 2 568,4 mln zł.

Przedstawione kwoty są szacunkowe i mogą ulec zmianie¹⁴.

	Nazwa programu/działania ¹⁵	RAZEM
1.	Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025	120 mln zł
2.	Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025	180 mln zł
3.	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	544 mln zł
4.	Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”	1 450 mln zł
5.	Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”	16,5 mln zł
6.	Program „Od zależności ku samodzielności”	9 mln zł
7.	Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021	50 mln zł
8.	Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020 – 2021	80 mln zł
9.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 wartość konkursów zaplanowanych do realizacji ¹⁶	100 mln zł
10.	Karta Dużej Rodziny	4,5 mln zł
11.	Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022	6 mln zł
12.	Otwarty konkurs ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!”	8,4 mln zł
	RAZEM	2 568,4 mln zł

¹⁴ Wskazane środki finansowe dotyczą wszystkich wydatków zaplanowanych w ramach danego programu/działania.

¹⁵ W zestawieniu nie uwzględniono działań, których dane finansowe nie były znane na etapie opracowywania Programu.

¹⁶ Podana kwota nie uwzględnia wartości realizowanych projektów pozakonkursowych oraz konkursów planowanych do ogłoszenia w perspektywie finansowej 2021–2027.

15. Sposób oceny realizacji Programu

Ocena realizacji Programu współpracy będzie przebiegać wieloetapowo i składać się będzie przede wszystkim ze sprawozdawczości wynikającej z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Realizacja Programu będzie monitorowana przez Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej w MRiPS na podstawie pisemnych informacji/sprawozdań składanych przez merytoryczne komórki do dnia 15 marca roku następującego po danym roku realizacji Programu. Sprawozdanie końcowe, obejmujące wszystkie lata realizacji Programu, MRiPS ogłosi w Biuletynie Informacji Publicznej do dnia 30 kwietnia 2024 r.

W Programie współpracy realizuje się zadania w nim opisane od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r.

16. Wskaźniki oceny realizacji Programu

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Wartość docelowa</i>
1.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w latach 2021–2023	0	18
2.	Liczba umów o współfinansowanie lub finansowanie zawartych na realizację zadań publicznych w latach 2021–2023	0	1000
3.	Liczba funkcjonujących ciał opiniodawczo-doradczych, pomocniczych oraz zespołów (w danym roku)	0	12

17. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji (sposób powstania dokumentu)

Projekt Programu Współpracy na lata 2021–2023 został przygotowany przez Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej na podstawie danych uzyskanych od komórek organizacyjnych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz jednostek podległych i nadzorowanych przez MRiPS.

W dniu 18 września 2020 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych, którego celem było omówienie wstępnych założeń Programu. Spotkanie odbyło się w formie wideokonferencji. Informacja o spotkaniu została zamieszczona na stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl.

Podczas spotkania przedstawiciele organizacji pozarządowych przedstawili swoje propozycje i oczekiwania odnośnie zapisów Programu współpracy. Dyskutowano m.in. o zlecaniu zadań publicznych, w tym o wkładach własnych, czy też kwestiach finansowania ekonomii społecznej.

Projekt Programu został również skierowany do konsultacji publicznych w dniu 10 listopada 2020 r. Projekt dokumentu opublikowany został na stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl. Termin zgłaszania uwag i propozycji ustalony został na dzień 24 listopada 2020 r. We wskazanym terminie do MRiPS przesłano uwagi do treści dokumentu, część z nich została uwzględniona.